

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-1899/1
08/06/2026. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Dark Web - дигитални простор извршења кривичних дела”, кандидата Станојевић Ане, број досјеа M005/24-ИТ ,студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 08/06/2026. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

**Катедри за кривичноправне науке
Правног факултета Универзитета у Нишу**

На седници Катедре за кривичноправне науке која је одржана 02.06.2026. године на основу члана 34. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу формирана је Комисија за оцену и јавну одбрану мастер рада под називом: „Dark Web – дигитални простор извршења кривичних дела“, кандидата Станојевић (Мирослав) Ане М005/24-ИТ, Комисија, после детаљног прегледа мастер рада подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом „Dark Web – дигитални простор извршења кривичних дела“, кандидата Станојевић (Мирослав) Ане је написан на 149 страница компјутерски обрађеног текста, са проредом 1.5 . Кандидаткиња је цитирање вршила у фуснотама (укупно 214). Литерарну подлогу рада чини 105 домаћих и иностраних извора књига, монографија, библиографских јединица (уџбеника, приручника, закона, научних чланака и статистичких података) уз друге бројне научне и стручне радове објављене у часописима и електронске изворе.

Структурално је рад подељен у 7 дела: 1) Појам и структура Dark Web-a, 2) Криминолошко поимање Dark Web-a, 3) Dark Web као окружење извршења кривичних дела, 4) типологија кривичних дела на Dark Web-a, 5) Организација и функционисање криминалних мрежа на Dark Web-у, 6) Криминолошки аспекти откривања и превенције Dark Web криминала и 7) Нормативни и институционални оквир сузбијања Dark Web криминала.

У уводу (стр. 5-8) кандидаткиња је изложила предмет свог рада указујући да интензиван развој информационо-комуникационих технологија, праћен појавом нових облика криминалитета који се прилагођавају дигиталном окружењу искоришћавајући његове специфичности, те управо Dark Web представља динамичан, недовољно регулисан и тешко контролисан дигитални простор, у коме се одвијају бројне илегалне активности на такозваним Dark Web маркетима. Кандидаткиња је дала приказ већих целина рада, изложила циљ и хипотезе мастер рада и навела методе које су коришћене приликом његове израде.

У првом делу мастер рада под називом „Појам и структура Dark Web-a“ (стр. 8-20) кандидаткиња је извршила систематски приказ положаја Dark Web-a у оквиру дигиталног простора, анализирајући његове техничке, организационе и функционалне карактеристике. Поглавље је подељено на четири главне целине. У првом делу, кандидаткиња анализира интернет као глобални информациони систем, објашњавајући његову улогу у размену података и информација и стварајући основу за разликовање појмова Surface Web, Deep Web и Dark Web, који чини предмет другог дела рада. У трећем делу, кандидаткиња разграничава појмове Darknet и Dark Web, указујући на њихове специфичности и разлике. Четврти део је подељен на три поглавља: у првом поглављу разматрају се техничке карактеристике Dark Web-a, са посебним освртом на анонимност, енкрипцију и децентрализацију као кључне принципе његовог функционисања; у другом поглављу анализира се улога Тор мреже и других алата за приступ Dark Web-у, показујући на који начин се обезбеђује скривеност и сигурност корисника; док се у трећем поглављу разматрају економски и финансијски аспекти Dark Web-a, са посебним освртом на значај криптовалута и псеудонимност трансакција, и њихов утицај на функционалност и потенцијалне ризике овог дела интернета.

У другом делу мастер рада под називом „Криминолошко поимање Dark Web-a“ (стр. 20-38) кандидаткиња је извршила приказ криминолошких аспеката овог дела интернета, истражујући теоријска објашњења појаве криминалитета, као и друштвене и психолошке факторе који утичу на његову употребу. Поглавље је подељено на три главне целине. У првом делу, кандидаткиња разматра теоријска објашњења криминалитета на Dark Web-у, анализирајући пет кључних теорија: теорију аномије и девијације, теорију рационалног избора и опортунитета, теорије социјалног учења и субкултура, теорију ниске самоконтроле и теорију неутрализације, указујући на различите начине на које ови концепти могу објаснити појаву незаконитих активности на Dark Web-у. У другом делу, кандидаткиња се бави друштвеним и психолошким аспектима коришћења Dark Web-a, посматрајући мотивацију, перцепцију ризика и социјалне факторе који утичу на понашање корисника. Трећи део анализира типове корисника Dark Web-a, идентификујући различите групе и њихове карактеристике, што пружа увид у структуру и динамику ове виртуелне заједнице.

У трећем делу мастер рада под називом „Dark Web као окружење извршења кривичних дела“ (стр. 38-65) кандидаткиња је приказала структуру, категорије и еволуцију Dark Web-а као простора у којем се врше различита кривична дела. Поглавље је подељено на две главне целине. У првом делу, кандидаткиња анализира категорије Dark Web сајтова, укључујући илегална и полуилегална тржишта (Dark Web маркете), хакерске и cyber crime сајтове, leak и data-dump платформе, форуме и online заједнице, претраживаче и директоријуме, платформе за узбуњиваче (whistleblower platforms), као и крипто услуге и миксере, на који начин је приказала разноврсност виртуелног окружења и механизме који омогућавају анонимност и скривене трансакције. У другом делу, кандидаткиња прати настанак и еволуцију Dark Web маркета, од прве генерације платформи до савремених тржишта, посвећујући посебну пажњу историјском развоју, оперативним механизмима и факторима који су допринели порасту ових платформи као кључних актера у илегалној економији Dark Web-а.

Четврти део мастер рада (стр. 65–101) представља централни део рада и посвећен је анализи разноврсних облика кривичних дела који се врше у овом анонимном онлајн окружењу. Кандидаткиња пружа увид у комплексну динамику криминала на Dark Web-у, показујући како традиционални и нови облици криминалног понашања коегзистирају у дигиталном подземљу. У првом делу разматрају се класичне илегалне активности, укључујући неовлашћену производњу и промет опојних дрога, сексуалну експлоатацију деце и дечију порнографију, трговину људима, као и трговину оружјем и експлозивним материјама. Други део фокусира се на савремене облике сајбер криминала као услуге (Cyber crime as a service – CaaS), укључујући Ransomware-as-a-Service (RaaS), phishing, zero-day експлоатације, украдене корисничке акредитиве, ботнете и DDoS услуге за изнајмљивање, као и алате засноване на Dark AI (мрачна вештачка интелигенција). Последњи део посвећен је прању новца путем криптовалута, као кључном механизму који омогућава финансијску анонимност и функционисање илегалних тржишта на Dark Web-у.

У петом делу мастер рада под називом „Организација и структура криминалних мрежа на Dark Web-у“ (стр. 101-108) кандидаткиња је систематски приказала начине организовања и функционисања криминалних група у овом сакривеном дигиталном простору. Поглавље је подељено на три целине. У првом делу, разматра се модел мреже ћелија као облика организације криминалних активности на Dark Web-у, где се

истиче улога децентрализоване структуре и анонимности у смањењу ризика од откривања. У другом делу, кандидаткиња анализира организациону структуру криминалних мрежа, приказујући хијерархију, комуникацију, механизме координације и стратегије за скривање идентитета учесника. Трећи део фокусира се на процес извршења кривичних дела на Dark Web-у, укључујући фазе активности, расподелу улога и задатака међу учесницима, као и методе које омогућавају ефикасно функционисање и минимизирање откривања.

У шестом делу мастер рада под називом „Криминолошки аспекти откривања и превенције Dark Web криминала“ (стр. 108-125) кандидаткиња систематски анализира методе и приступе у идентификацији, праћењу и спречавању криминалних активности на Dark Web-у. Поглавље је подељено на више целина, при чему први део посматра дигиталну виктимологију и специфичности жртава на Dark Web-у, указујући на ризике којима су изложене различите групе корисника. У другом делу разматра се значај дигиталног отиска (digital footprint) као алата за праћење и идентификацију учесника илегалних активности. Трећи и четврти део посвећени су методама праћења криминалаца и мониторингу Dark Web-а, са освртом на техничке и оперативне изазове у идентификацији и доказивању кривичних дела. У последњем делу, кандидаткиња анализира криминолошке приступе превенцији, укључујући примарну, секундарну и терцијарну превенцију, као и улогу образовања и дигиталне писмености у смањењу ризика од криминалних појава. Посебна пажња посвећена је улози полиције, тужилаштва и међународних организација у борби против Dark Web криминала, чиме се приказује интегрисани систем мера за откривање и превенцију ових кривичних активности.

У седмом делу мастер рада под називом „Нормативни и институционални оквир сузбијања Dark Web криминала“ (стр. 125-138) кандидаткиња систематски приказује правне и институционалне механизме за спречавање и санкционисање кривичних дела извршених на Dark Web-у. Поглавље је подељено на три главне целине. Први део анализира међународни правни оквир, укључујући конвенције Уједињених нација и Савета Европе, са посебним освртом на Палермску конвенцију из 2000. године против транснационалног организованог криминала, резолуције Генералне скупштине УН (74/247 из 2019. и 75/282 из 2021. године), Конвенцију УН против сајбер криминала из 2024. године и Будимпештанску конвенцију Савета Европе о сајбер криминалу (2001).

У другом делу разматра се национални законодавни оквир Републике Србије и његова примена у процесу сузбијања криминала на Dark Web-у. Трећи део посвећен је проблемима и изазовима у правној квалификацији дела извршених на Dark Web-у., посебно у контексту анонимности, транснационалности и сложених сајбер механизма који отежавају идентификацију и доказивање кривичних активности.

У „Закључку“ (стр. 139-140) кандидаткиња је указала на комплексност и специфичност Dark Web-а као дигиталног простора, истичући да овај сегмент интернета представља значајан изазов за савремено кривично право и криминологију. Посебно је наглашено да анонимност, енкрипција и децентрализација омогућавају високу приватност корисника, али истовремено стварају повољне услове за развој различитих облика криминалног понашања, укључујући трговину дрогама, оружјем, украденим подацима и малверима. Кандидаткиња је истакла да се значај проучавања Dark Web-а и његовог криминалног потенцијала огледа у унапређењу метода откривања, превенције и међународне сарадње, као и у подизању свести јавности о ризицима и последицама ових активности, што доприноси смањењу негативних утицаја на друштво и спречавању даљег ширења илегалног криминалног понашања.

Закључак и предлог

После детаљног разматрања мастер рада: „Dark Web –дигитални простор извршења кривичних дела“, можемо да закључимо да пред кандидаткињом није био једноставан задатак. Требало је, наиме, проучити и анализирати обимну правнотеоријску литературу, претежно инострану.

Тема мастер рада кандидаткиње издваја се по својој изузетној актуелности, сложености и интердисциплинарном карактеру. Dark Web, као специфичан сегмент дигиталног простора који не познаје географске границе и представља јединствено окружење у којем се преплићу технолошки, криминолошки, правни и безбедносни аспекти, што ову тему чини посебно значајном за савремена научна истраживања. У раду је примењен свеобухватан и систематичан приступ, кроз криминолошко и правно сагледавање Dark Web-а. Кандидаткиња анализира његове основне карактеристике, облике кривичних дела која се у овом окружењу јављају, као и правни оквир и методе откривања, превенције и сузбијања криминалних активности.

Посебна вредност рада огледа се у доследној примени систематског приступа, који обухвата анализу релевантних криминолошких теорија, мотивације и типологије корисника, као и различитих облика криминала – од традиционалних илегалних активности до савремених, софистицираних облика, као што је сајбер криминал као услуга. Поред тога, рад обухвата и анализу организације криминалних мрежа, метода праћења и превенције, као и правних и институционалних механизма на међународном и националном нивоу. Сагледан у целини, рад представља интегрисану студију која успешно повезује теоријска и практична сазнања о Dark Web-у и његовом криминалном потенцијалу, указујући на његов значај као савременог изазова за кривично право, криминологију и систем јавне безбедности.

Посебан квалитет рада огледа се у његовом практичном доприносу, јер резултати истраживања могу бити од значаја не само за академску заједницу, већ и за надлежне институције у креирању ефикаснијих механизма за откривање, превенцију и сузбијање криминала на Dark Web-у, чиме се доприноси унапређењу друштвене безбедности.

Стога, Комисија закључује да мастер рад кандидата Станојевић Ане под називом „Dark Web –дигитални простор извршења кривичних дела“ представља резултат самосталног и називом оригиналног научног рада из области кривичног права. Кандидат је у раду систематизовао и анализирао постојећу правнотеоријску, прикупио практичну и законску литературу и својим радом дао одређени допринос науци кривичног права. Пошто су испуњени услови предвиђени у члану 36. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад „„Dark Web –дигитални простор извршења кривичних дела“ кандидата Станојевић Ане подобан за јавну одбрану, па предлаже Комисији за докторске и мастер студије Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

У Нишу, 08.06.2026. год.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Миомира Костић
редовни професор Правног факултета у Нишу

проф. др Дарко Димовски
редовни професор Правног факултета у Нишу

проф. др Душица Миладиновић-Стефановић
редовни професор Правног факултета у Нишу